

גליון קנין תורה

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י חבורת קנין תורה

חבורת קנין תורה דבאבוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
אין התורה נקנית אלא בחבורה (פסוק טז)

נציבי חודש השון

הנגידים הנכבדים והמפוארים

משפחת בראכפעלד שיחי

לע"נ אביהם מו"ה משה יוסף ב"ר יעקב ע"ה ממעקסיקא

מסכת סוטה
גליון ד'

פ' חיי תשע"ו

שינון לחזרה

תמצית שקלא וטריא עם ביאורים והערות

דף י"ג ע"ב - דף ט"ז ע"ב

שינון לחזרה
עמוד א'

שאלות ותשובות
עמוד ט'

✦ **ביום פטירתו אמר משה לישראל "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא", ומה שאמר 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום' ר"ל שביום זה נולדתי והיום מלאו ימי ושנותי, ללמודך שהקב"ה משלים שנתיהם של צדיקים מיום ומחודש לחודש, שנאמר "את מספר ימיך אמלא".**

ומה שאמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבא', אין לפרש כפשוטו, דהכתיב 'ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא נס ליחה', וכן כתיב שעלה משה ביום פטירתו מערבות מואב אל הר נבו, ושנינו כברייטא שהיו שם שתים עשרה מעלות ופסען משה בפסיעה אחת. אלא ביאר רבי

שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן, שבאותו היום נסתתמו ממושה רבינו שערי חכמה, ולכך אמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבוא' כלומר בדברי תורה.

והא דכתיב 'ויאמר ד' אל משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד', תנא על זה כברייטא, שאותה שבת (של פטירת משה)⁽²⁾ נתחלקה בין שני בני זוג, דהיינו משה ויהושע, כי בהתחלת היום היה הרשות והשררה למשה, וקרוב לסוף היום ניטלה ממושה וניתנה ליהושע.

ב. עיין מהרש"א דמכאן יש ראייה לדברי הגאונים שגם רבינו נסתלק ביום השבת, מיהו ע"י בתוספות מס' מנחות (דף ג' ד"ה מכאן) שדנו בזה.

דף יג:

פטירתו של משה רבינו וקבורתו

✦ **רב לך: אחר שהפציר משה רבינו ליכנס אל ארץ ישראל, כתיב "ויאמר ד' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה". ומבאר הגמרא בשלש דרכים הלשון שאמר לו הקב"ה 'רב לך':**

(א) **רבי לוי פירש**, דכיון שבישר משה את בני מוחלקותו בעדת קרה בלשון **רב לכם בני לוי'** והיה נחשב אצלו כהטא שהקב"ה מדדק עם הצדיקים כהטא השערהו, לכך נענש באותה מדה, שבישרוהו הקב"ה שאינו יכול ליכנס לארץ ישראל בלשון **רב לך'**. והטעם שדדק הקב"ה כל כך אחר משה רבינו, תנא דבי רבי ישמעאל דלפי כח הגמול מרבין במשאו, אף כאן במשה רבינו, לפי צדקתו מדדק הקב"ה אחריו.

(ב) אמר לו הקב"ה למשה, 'כבר יש לך רב אחר לשמש במקומך', דהיינו יהושע בן נון ועל כן מוכרח שתסתלק מן העולם כי אין מלכות נוגעת בחבירתה אפילו כמלא נימא.

(ג) אמר לו הקב"ה 'די לך', אל תרבה בבקשה, כדי שלא יאמרו הרב כמה קשה (שאינו שומע לתלמיד) והתלמיד כמה הוא סרבן וכלומר מפציר ברבו, ואעפ"כ אין הרב נשמע לו⁽⁸⁾.

א. עיין מהרש"א, דלפי זה יתפרש המינות 'רב לך' מלשון רבות, שאמר לו הקב"ה כי אם יפציר בו עוד יגרסו שיאמרו 'רב לך', כלומר שהרב הוא קשה ביותר. אמנם צ"ש"י משמע דרב לך פירושו לפי דרך זה 'די לך', וכן פירשנו בפנים.

מראי מקומות לתוספות

י"ד ע"א: ד"ה מפני מה נקבר, ד"ה מציא את מנחתה.

ט"ז ע"א: ד"ה כמין חומר.

ט"ז ע"ב: ד"ה איכא למיפרכ מה למזכרע, ד"ה נתאכמו והחזיקן.

ט"ז ע"א: ד"ה לרבות נזו וגנעון, ד"ה ואס אימא לימשצ נמי.

ט"ז ע"ב: ד"ה מאי, ד"ה מציא (3), ד"ה קטנה, ד"ה שינה (3).

קנין תורה גליון

להם שרואים מקום הקבר למעלה. נחלקו אחר כך לשתי כתות וכתה אחת עמדה למעלה וכתה אחת עמדה למטה, אמנם אותן שעמדו למעלה נדמה להם שהוא קבור למטה, ואותן שעמדו למטה נדמה להן שהוא קבור למעלה, לקיים מה שנאמר "ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה"⁽⁷⁾.

והוסף רבי **המא ברבי הנינא**, דאף משה רבינו עצמו אינו יודע היכן הוא קבור, ויליף ליה מדכתיב הכא "ולא ידע איש את קבורתו", וכתיב "וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים", אלמא דהאי 'איש' דכתיב הכא קאי גם כן על משה, לאשמעינן שאף הוא אינו יודע היכן הוא קבור.

עוד אמר רבי **המא ברבי הנינא** בטעם למה נקבר משה רבינו אצל בית פעור (שהוא מקום גנאי, מהרש"א), כדי שיוכר על מעשה פעור (שהמא שם בני ישראל בכנות מדון). וזוהי שנסתתר קברו מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה שעתידי בית המקדש ליהרב, ויגלו ישראל מארצם, וחשש שמא יבואו באותה שעה לקבורתו של משה ויעמדו בכביה ויתחננו לו, 'משה רבינו, עמוד בתפלה בעדנו', ויעמוד משה ויבטל הגזירה ודאף שהגזירה היא למוכתם של ישראל מ"ט תבטל ע"י תפלתו של משה, מפני שהביבים צדיקים במיתתם יותר מבחיייהם, ואף בחייו אתה מוצא בשעה שהיו ישראל במדבר וסרחו במעשיהם ועשו את העגל, קצף הקב"ה על ישראל ואמר למשה הרף ממני ואשמידם, והיו באותו הדור כמה חסידים כגון אהרן ויהושע אלדד ומידד ועי' זקנים ושאר חכמים ותלמידים, ומכל מקום לא ביטל הקב"ה את הגזירה בשבילם אלא בשביל משה, וכל שכן במיתתו שיתבטל הגזירה בשבילו (הנהגות הב"ח).

מימרות אמוראים בקשר לפטירת משה וקבורתו

• אמר רבי **המא ברבי הנינא** על הפסוק "אחרי ד' אלקיכם תלכו וגו' וכו' תדבקו", דאיין לפרש הפסוק כפשוטו, כי אי אפשר לאדם להלך אחר השכינה, שנאמר "כי ד' אלקיך אש אוכלה הוא", אלא כוונת הפסוק שמצוה על האדם להלך אחר מדותיו של הקב"ה: מה הוא מלביש ערומים דכתיב "ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", אף אתה הלכש ערומים. הקב"ה ביקר חולים דכתיב "זירא אליו ד' באלוני ממרא", אף אתה בקר חולים. הקב"ה ניהם אבליים דכתיב "ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו", אף אתה נחם אבליים. הקב"ה קבר מתים דכתיב "ויקבור אותו בגיא", אף אתה קבור מתים.

– כיון שהזכרו ה'כתנות עור' שהלביש הקב"ה לאדם וחווה, נחלקו רב ושמזאל בפירושו; חד אמר שהיה דבר הבא מן העור,

• פטירתו והספד: כשהגיע זמן פטירת משה רבינו כתיב "ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ראש הפסגה" וגו', והר נבו הוא בחלקו של ראובן כדכתיב "ובני ראובן בנו את השבון וגו' ואת נבו" וגו'. אמנם משה רבינו נקבר בחלקו של גד, דכתיב [בברכתו של משה לשבט גד] "זירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספור", ומחלקו של ראובן עד חלקו של גד איכא מהלך של ארבעה מילין, וקשה אותן ארבעה מילין מי חוליכו. ואמר רבי יהודה, דעל כרחק צריך לומר שהיה משה מוטל בכנפי שכינה, והקב"ה חוליכו אותן ארבעה מילין למקום קבורתו, ואלמלא היינו למדים דבר זה מן הפסוקים לא היה אפשר לאומרו.

באותה שעה קוננו המלאכים על משה ואמרו, "צדקת ד' עשה ומשפטיו עם ישראל". וגם הקב"ה היה מקונן עליו ואומר דברי הספד, ונחלקו אמוראי מה אמר הקב"ה: (א) ר' יהודה, אמר הקב"ה "מי יקום לי עם מרעים ולהוכיחם לשמיו מי יתיצב לי עם פועלי אוני". (ב) שמזאל, אמר הקב"ה "מי כהחכם ומי יודע פשר דבר ושהיה משה רבינו יודע לעשות פשרה ביני ובין עמי". (ג) ר' יוחנן, אמר הקב"ה "זה החכמה מאין תמצא"⁽⁸⁾. (ד) רב נחמן, אמר הקב"ה "וימת שם משה עבד ד'" ולהודיע שהוא העדר גדול לדורו, כמו שכתוב 'עבד ד' וגו' ולא קם כמשה וגו' לכל האותות אשר עשה; מהרש"א. (ה) סמליון, אמר הקב"ה "וימת שם משה ספרא רבה דישאל" ושהוא כתב התורה; מהרש"א ע"ש. ומוסיף רבי אליעזר הגדול בברייתא אחרת ובענין ההספד על משה, כי בכל שטח מהנהגה ישראל שהוא י"ב מיל על י"ב מיל, היה בת קול משמיע ואומר אחר פטירת משה "וימת משה ספרא רבה דישאל".

אבל יש אומרים שבאמת לא מת משה אלא עלה לשמש במרום, ויליף ליה בגזירה שוה, דכתיב הכא "וימת שם משה", וכתיב התם ואדר מתן גזירה "ויהי שם עם ד' ארבעים יום וארבעים לילה" וגו', מה להלן ולא מת אלא היה עומד ומשמש, אף כאן לא מת אלא עומד ומשמש לפני ד'.

דף יד.

• מקום קבורתו: מצינו בפסוק כמה סימנים להודיע בדיוק היכן הוא מקום קבורת משה, דכתיב "ויקבור אותו בגיא, בארץ מואב, מול בית פעור", ומסיים הפסוק דאף עם כל סימנים אלו "לא ידע איש את קבורתו עד היום הזה".

וכבר היה מעשה ששלחה מלכות הרשעה שליחים אל המושל של בית פעור, להראות להן היכן משה קבור ושהיו הושבים ובכל הני סימנים ודאי אפשר לידע מקום קבורתו; מהרש"א, אמנם כשעמדו למעלה נדמה להם שהן רואים מקום הקבר למטה, וכשירדו למטה נדמה

ג. דבענין החכמה היה העדר לדורו ע"י מיתת משה, כי הוא היה אב לחכמים ולו ניתן חכמת הפלפול של התורה, והוא נתנה לכל ישראל צנונת הגאון. והיינו 'מאין תמצא', כדלקמן (דף פא): מי שנשים עמנו כאין כמו משה שנאמר זו האיש משה עניו מאד, וכתיב ונחמו מה, זו תמצא חכמה (מהרש"א).

ד. כי כבר נעשה משה גם בחייו דבר רוחני כמלאך, כמו שכתוב 'לחם לא אכל', ופירש מן האשה, על כן גם נמותו גופו שנקבר נשאר רוחני שאין לו גדר במקום ואין לעמוד על מקומו המיוחד לו. והוסף ר' חמא לומר, שמשם בעמנו אינו יודע וכו', כי כן נעשה כולו רוחני שלא ידע היכן גופו כלל, כי נפשט הסומר ממנו (מהרש"א).

גליון קנין תורה

שיקבל כצדיקים האחרונים ולא כצדיקים הראשונים, תלמוד לומר **"וואת עצומים יחלק שלל"**, כלומר כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצוות וקיבלו שכר גדול אף על פי שלא קיימו הרבה מצוות התלויות בארץ, אף משה יקבל שכר כאילו קיים מצוות אלו התלויות בארץ, ומכאן ראייה לדברי ר' שמלאי הנ"ל; מהרש"א ע"ש.

וממשיך הפסוק לבאר למה יקבל שכר זה, **"תחת אשר הערה למות נפשו"**, שמסר עצמו למיתה כדי להציל את ישראל, כמו שנאמר **"ואם אין מחני נא מספרך וגו'**, **"וואת פושעים נמנה"**, שנמנה עם מתי מדבר ולמות עמהם וליקבר חוץ לארץ ישראל אע"פ שלא חטא עמהם, **"והוא חטא רבים נשא"**, שנשא על עצמו וכיפר על מעשה העגל, **"ולפושעים יפגוע"**, אין פגיעה אלא תפלה שנאמר **"ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע ב"**, וקאמר קרא שהתפלל משה בשביל הפושעים וביקש רחמים עליהם שיחזרו בתשובה.

דהיינו בגדים של צמר, וחד אמר שהיה דבר שהעור נהנה ממנו, דהיינו בגדים של פשתן ושארם לובשו סמוך לעורו.

• דרש רבי שמלאי, דבין תחילתה של תורה ובין סופה מוירי מענין גמילת חסדים והוא הוראה במעלת התורה כי התורה כולה חסד מראשה ועד סופה; מהרש"א; תחילתה, דכתיב **"ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם"**, סופה, דכתיב **"ויקבור אותו בגיא"**.

• דרש רבי שמלאי, דמה שנתאווה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, ודאי לא היה כוונתו כדי לאכול מפריה או לשבוע מטובה, אלא מפני שיש הרבה מצוות שנצטוו ישראל שאין מתקיימין אלא בארץ ישראל, לכך אמר משה אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקב"ה, כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר על אותן המצוות, מעלה אני עליך כאילו עשיתם.

ורמזו ליה הפסוק בישעיה, **"לבן אהלק לו ברבים"**, קאי על משה רבינו שיקבל חלקו בשכר עולם הבא, מיהו הוה אמינא

הדרן עלך המקנא

פרק שני – היה מביא

לפני היכל ד' ודהיכל במערב, אבל ממה שנאמר **אל פני המזבח** משמע שצריך להוליכה לקיר דרומי של מזבח ודפני המזבח זה הדרום כיון שהכבש בדרום, ולדינא פליגי בה תנאי:

לתנא קמא אי אפשר לקיים שניהם, אלא בקרן דרומית מערבית של המזבח, כנגד חודה של קרן. דקסבר תנא קמא שהמזבח היה עומד באמצע העזרה, וכיון שהמזבח היה רחב ובכית שניו ל"ב אמה, וגם הלל ההיכל עם כותליו היה רחב ל"ב אמה ודהלל ההיכל היה כ' אמה, ועובי כותליו מצד דרום ומצד צפון היה כל אחד ר' אמה, שהוא כפך הכל ל"ב אמה, נמצא שאם יקריב את המזבח בקיר דרומי של מזבח ולא כנגד חודה של קרן לא הוי כנגד ההיכל כלל ושהרי זוית ההיכל כלים כנגד זוית המזבח, לכך מוגישה כנגד חודה של קרן דרומית מערבית, דהוי בין לפני ד' וצד מערב ובין אל פני המזבח וצד דרום.

לרבי אלעזר אפשר להגישה אל קיר דרומי של המזבח סמוך לקרן דרומית מערבית, אבל לא בעיניו כנגד חודה של קרן, ומכל מקום מתקיים שפיר שני הפסוקים. דקסבר ר' אלעזר כמאן דאמר שהמזבח היה משוך כולו לצד צפון העזרה⁽¹⁾, נמצא דקיר דרומי

דף יד: – טו.

סדר הקרבת קרבנות מנחה

• **הבאה למקדש:** מי שצריך להביא קרבן מנחה והובח או נדבה, מקדיש את מנחתו בפיו ווחל עליה קדושת דמים, אבל אינה נפסלת במבול יום ובלילה, ואם נטמאת נפדית לחולין, ומביאה מתוך ביתו לבית המקדש בקלתות של כסף או של זהב.

• **נתינה בכלי שרת:** הגיע לבית המקדש, נותן את המנחה בתוך כלי שרת לקדשה קדושת הגוף ושאו נפסלת במבול יום ובלילה וגם אין לה פדיון. אמנם אין הכרח מברייתא שצריך לבוין שתתקדש קדושת הגוף, דלעולם כלי שרת מקדשין שלא מדעת, ולא קאמר הברייתא אלא שהתורה הצריכה ליתנה לכלי שרת כדי שיקדשנה הכלי ממילא, ואפילו אם אינו מתכוין לכך.

אחר כך נותן עליה שמן ולבונה והיינו בסתם מנחה שצריכה שמן ולבונה כדלקמן, שנאמר **"ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה"** והאין צריך בהן לכך, והדר מוליכה אצל הכהן, שנאמר **"ואחר נתינת שמן ולבונה על המנחה"** והבאת את המנחה וגו' והקריבה אל הכהן".

• **הגשה על המזבח:** נוטל הכהן את הכלי שרת ומוליכה אצל המזבח, שנאמר **"והגישה אל המזבח"**. מיהו נחלקו תנאי לאיזה מקום במזבח צריך להוליכה, דהנה כתיב **"וואת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ד' אל פני המזבח"**, וממה שנאמר **לפני ד' משמע שצריך להוליכה לקיר מערבי של מזבח שהוא**

ה. ג' שיטות תנאי איכא לענין מקום המזבח: ר' יהודה סבר דמזבח קאי צלמנע העזרה מכון כנגד ההיכל וכמליו, ר' אליעזר בן יעקב ס"ל דכוליה מזבח גדלוס קאי וכלה קיר לפנו כנגד אלמנע פתח ההיכל וליץ מדמתי 'פונה' שיהא לפון העזרה פני מכלוס, ור' יוסי הגלילי סבר להיפך דכוליה מזבח צלפון קאי וכלה קיר דרומי כנגד אלמנע פתח ההיכל. נמלא דמנא קמא דהכא ס"ל כר' יהודה, ור' אלעזר ס"ל כר' יוסי הגלילי.

קנין תורה גליון

שינויים בין מנחת סוטה לשאר מנחות

(א) כל המנחות כשמביאן מביתו לעזרה צריך להביאן ככלים הראויין להיות כלי שרת, כדתניא לעיל 'מביא מתוך ביתו בקלתות של כסף ושל זהב'. אבל מנחת סוטה מביאה הבעל וכדכתיב וביא את קרבנה עליה) בכפיפה מצרית (דהיינו סל העשוי מורדים שגדילין סביב הדקל) שאינה ראויה להיות כלי שרת; הן לרבי דסבירא ליה כלי שרת שעשאן של עץ פסול, ואפילו לר' יוסי בר' יהודה דמכשיר כלי שרת משל עץ, היינו דוקא בכלי עץ חשובין, מה שאין כן כפיפה מצרית שהיא פחותה ובזויה מודה ר' יוסי בר' יהודה שאינה ראויה להיות כלי שרת, דכתיב 'הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך'.

– אחר הבאת מנחת סוטה לתוך העזרה, נותנה הבעל על ידיה של האשה, ונשארת שם עד גמר כל הסדר כדי לייגעה, שמא על ידי כך תחזור ותודה. אמנם לא נתבאר במתניתין למה אנו מורחין לייגעה, והוא אפשר לפרש מעמא כדי שלא לגרום מחיקת השם הכתוב במגילה.

אבל רבי אליעזר כברייטא לא היה יכול לפרש כן, דקסבר כמאן דאמר שמתחילה מושקה לה הכהן המים ורק אח"כ מקריב מנחתה ולדעה זו אינה נבדקת ע"י שתיית המים כל זמן שלא קרבה מנחתה, ואם תודה בינתיים לא תמות, נמצא דאף אחר שישתנה המים מניחין את המנחה בידיה עד שעת הקרבתה, ועל כרחק לא הוי מעמא כדי שתודה ולא ימחק השם שבמגילה, דהא כבר נמחקה קודם שתיית המים. לכך מפרש רבי אליעזר, דמה שטורחין לייגעה כדי שתחזור ותודה, היינו מעמא משום דחסה עליה תורה שלא תמות. ומזה איכא למילף, דאם ככה חסה תורה אף על עוברי רצונו, קל וחומר שהתורה חסה על עושי רצונו.

(ב) סתם קרבנות מנחה יש בהן שלש מעלות: א. מעונות שמן

ולבונה, ב. באות מן החטים ולא מן שעורים, ג. באות סולת ודהיינו קמח מנופה כ"ג נפה, בלא תערובת סוכין. ואף מנחות שאין בהן כל השלשה מעלות, יש בהן לכל הפחות מקצתן, כגון מנחת חוטא, דאף שאינה מעונה שמן ולבונה, באה מן החטים, וכן באה סולת. וכן מנחת העומר, אף שבאה מן השעורים ולא מן החטים, מעונה שמן ולבונה, וגם באה גרש ומקמח שעורים שהוא מנופה כ"ג נפה, דוגמת סולת הבא מן החטים. אבל מנחת סוטה נשתנה מכל המנחות, שאין בה אף אחד ממעלות אלו, שהרי אינה מעונה לא שמן ולא לבונה, ובאה מן השעורים ולא מן החטים, ובאה קמח ולא גרש.

• הטעם למנחת חוטא שאינה מעונה שמן ולבונה, מבואר

כברייטא בשם רבי שמעון, דבאמת היה ראוי למנחת חוטא שתהא מעונה שמן ולבונה כמו שאר מנחות, כדי שלא יהא חוטא נשכר ולהקל במנחתו יותר משאר מנחות, ומכל מקום אמרה תורה שאינה מעונה שמן ולבונה כדי שלא יהא קרבנו מהודר ונאה.

של מזבחה היה מכוון כנגד אמצע פתח ההיכל, הלכך יגישנה אל פני המזבחה בדרום, ובלבד שיהא סמוך למערב, ונמצא מקיים את שניהם, דהוי שפיר לפני ד' כנגד פתח ההיכל.

והא דאמרינן שהכהן צריך להגיש את המנחה אל המזבחה, לא בעינן שיכוף הכלי עד שיהא הסולת נוגע במזבחה, אלא דיו לקרב את הכלי שרת אצל המזבחה. וילפינן ליה מדכתיב 'והקריבה אל הכהן והגישא אל המזבחה', מה הקרבה אל הכהן היינו בכלי שרת, אף הגשה אצל המזבחה היינו בכלי שרת, ולא המנחה גופה.

• קמיצה והקטרה: הכהן מסלק את הלבונה לצד אחד בתוך

הכלי עצמו, כדי שלא יקמוץ מעט מן הלבונה יחד עם המנחה ויפסול את הקרבן, דתנן שאם קמוץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט לבונה פסול ומשום דהוה קמוץ חסר במקום הצרור או המלח או הלבונה.

אחר כך נוטל הכהן מלא קומצו מן המנחה, ממקום שהיא נבללת יפה בשמן, דכתיב 'מסלתה ומשמנה', וכן כתיב 'מגרשה ומשמנה', ונותן את הקומץ לתוך כלי שרת אחר. ואף שכבר נתקדש המנחה בכלי שרת קדושת הגוף, מכל מקום צריך ליתן את הקומץ בכלי שרת אחר, וילפינן ליה מדם כל הקרבנות, דאף שכבר נתקדש הדם בצואר בהמה ע"י סבין השחיטה ודהוי כלי שרת, מ"מ הדר מקדש הדם ומקבלו בכלי שרת, הכא נמי אף שכבר נתקדש המנחה בכלי שרת חוזר ונותן הקומץ בכלי שרת אחר.

אחר נתינת הקומץ לכלי שרת אחר, מלקט הכהן את הלבונה מכלי שרת הראשון ונותנה על הקומץ, דכתיב 'וגבי הקטרת הקומץ' ו'ואת כל הלבונה אשר על המנחה' ואלמא בעינן הקטרת הקומץ והלבונה כי הדין. אז מעלהו לכלי שרת עם הקומץ והלבונה על גבי המזבחה, ומולחו, דכתיב 'וכל קרבן מנחתך במלח תמלח', ואחר כך מקטיר את הקומץ על האש.

• שירי מנחה: משקרב הקומץ, שיריה נאכלין לכהנים, דכתיב

'והקטיר הכהן את אוכרתה' וגו', וכתיב אחר כך 'והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו'. מיהו נחלקו תנאי מואמת חשיב קריבה לגבי קומץ כדי להתיר שירים באכילה; לרבי חנינא סני משתשלוט בו האור ואפילו מעט, ולרבי יוחנן בעינן עד שתיצת האור ברובו.

ורשאיין הכהנים ליתן לתוך השירים יין ושמן ודבש ולאוכלן, דכתיב 'לכל קדשי בני ישראל לך נתתם למשחה', והיינו לגדולה וכדמתרגמינן לרבו, ללמד שיהו אוכלין אותן דרך אכילת מלכים המשוחים. אמנם אסורין לחמוץ את המנחה, דכתיב 'לא תאפה חמין', וכתיב אחר כך 'חלקם נתתי אותה מאשי' וגו', ואמר רבי שמעון בן לקיש דדרשינן להאי 'חלקם' דקאי נמי ארישא דקרא, וכאילו כתיב 'לא תאפה חמין חלקם', לומר דאפילו שירי מנחה שהם חלקם של הכהנים לא תאפה חמין.

קנין תורה גליון

דסבירא ליה דמי כיור הן מי מעיין (דהיינו מים חיים), לאפוקי מחכמים דסבירא להו שיכולין ליתן אף שאר מימות לתוך הכיור. מיהו **מדחה הגמרא** הגזירה שוה ממצורע, דלא דמי אהדדי (עי' תוד"ה איכא למיפרך), דמה למצורע שכן טעון עין ארו ואזוב ושני תולעת ולפיכך החמיר בו תורה דכלי חרס שלו צריך להיות חדש, תאמר בסוטה שאין בה כל אלו, לעולם לא בעינן חרס חדשה.

לכך מסיק רבה, דטעמיה דר' ישמעאל דכתיב גבי סוטה "ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש" ואלא כתיב "ולקח כלי חרש ונתן בו מים", משמע שצריך ליתן המים 'בכלי חרס' שכבר הוזכר במקום אחר (ואמר רחמנא שבאותו כלי שאמרתי לך במקום אחר יש ליתן אף המים של אשה סוטה), ועל כרחק היינו כלי חרס שהוזכר אצל מצורע, דכבר אשמעינן התם רחמנא שצריך להיות של חרס חדשה כנ"ל.

• **לרבנן** (דהיינו תנא דמתניתין שלא הצריך חדשה) סגי בכלי חרס ישנה (דלית להו דרשת ר' ישמעאל כנ"ל). מיהו אמר רבא, דהיינו דוקא כל זמן שלא הושחרו פני הכלי על ידי האור, אבל אם הושחרו פניו פסולין לסוטה. דמקשינן כלי דסוטה למי סוטה (ודכתיבי אהדדי זלקה כהן מים קדושים בכלי חרש), מזה מים שלא נשתנו, אף כלי בעינן שלא נשתנה (דהיינו שלא הושחרו פניו. ואע"ג דלא גמרי רבנן סוטה ממצורע, מיהו מינה ובה גמרינן כלי דסוטה ממי סוטה, ונהי דמי סוטה לרבנן לאו חיים נינהו דהא מכשרי ליתן לכיור משאר מימות כנ"ל, מיהת המים לא נשתנו, לכך כלי נמי בעינן שלא נשתנה).

ולפי זה נסתפק רבא, בכלים שהושחרו (וממילא נדחו מהשקאת סוטה) ואחר כך החזירן לתוך כבשן האש (של יוצר שמצורפים בו את הקדרות של חרס חדשות) וחזרו ונתלבנו; מי אמרינן דכיון שנדחו כבר אינן חוזרים להיות ראויים להשקאה, או דילמא כיון שחזרו לליבונם חזרו להיות כשרים להשקאה. וליכא למיפשט מדתניא גבי עין ארו ואזוב ושני תולעת (ודבעינן להו לטהרת מצורע) שאם הפשיל בהן קופתו לאחוריו פסולין, ומשמע טעמא מפני שנתעקמו מחמת המשא, ואף על פי שחזר והפשיטן, שמע מינה דכיון דאדחו אדחו; דשאני התם שעל ידי המשוי נתקלפו מקליפתן, והוא שינוי שאינו חוזר לכמו שהיה מתחילה, אבל היכא שחזר לברייתו לעולם חוזר לכשרותו. ולדינא לא איפשט איבעיא דרבא.

מים קדושים

כתיב "ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש", ואין קדושים אלא מים שנתקדשו בכלי שרת, לכך נותנים לתוכה מים מן הכיור. ונהלקו תנאי בשיעור המים; **לתנא קמא** בעינן חצי לוג מים (דהגמירי לה שהמים צריך למחוק את הכתב של המגילה יפה יפה בקלות, ושיערו חכמים דלצורך זה בעינן דוקא חצי לוג מים; תו"פ עפ"י רש"י בסם' מנחות), ולר' יהודה בעינן רק **רביעית**, דכשם שממעט ר' יהודה (לקמן דף יז) בכתב המגילה, כך **ממעט במים** (על פי תוס' יו"ט שם, דאין זה הערה בעלמא, אלא תנתיב טעם למה ממעט ר' יהודה בשיעור המים, דאתא לשיטתיה לקמן שממעט בשיעור הכתב, ולכך אין צורך בחצי לוג מים כדי למחוק את הכתב בקלות).

ועל דרך זה הוסיף רבי שמעון לענין נסכים, שהיה ראוי שתהא כל קרבן הטאת הבאה על המא טעונה נסכים (סולת למנחה ועשרון לכבש יין ושמן רביעית היין) כמו שמקריבין לעולה ושלמים, כדי שלא יהא חוטא נשכר, ומכל מקום אמרה תורה שאינה טעונה נסכים כדי שלא יהא קרבנו מהודר.

אבל הטאת של מצורע ואשמו טעונין נסכים, לפי שאינם באים על המא, דאף דאמר ר' שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן שהנגעים באים על אחד משבעה המאים, מכל מקום כבר נתכפר המצורע על אותו המא ע"י היסורים ובושת של נגע, והקרבתו שמביא אחר כך אינם אלא כדי להתירו באכילת קדשים ושיש סומאות שהצריכן הכתוב כפרה לטהרתן, דהיינו זב וזבה ומצורע נזיר שנמטאו.

ולפי דברי רבי שמעון דהבאת נסכים בקרבן הטאת תלויה באם הקרבן באה על המא או לא, צריך לומר דסבירא ליה לר' שמעון כרבי אלעזר הקפרי דנזיר חוטא הוא ושציער עצמו מן היין, ולכך אתי שפיר דגם הטאת נזיר אינה טעונה נסכים.

• **הטעם למנחת סוטה שבאה מן שעורים ולא מחטים**, אמר רבי מאיר (בכריתא לעיל דף טו) שהוא מודה כנגד מדה, דכיון שהיא האכילתו מועדני עולם (כדי לפתונו לדבר עבירה), לפיכך קרבנה מאכל בהמה (דהיינו קמה שעורים).

מיהו כששמע רבן גמליאל את דברי ר' מאיר, אמר להם לחכמים, דהתינה עשירה שהאכילתו מועדנים, אבל עניה שלא האכילתו מועדנים למה מביאה מאכל בהמה. לכך אמר רבן גמליאל עצמו טעם אחר, דכשם שמעשיה מעשה בהמה (שהפקירה עצמה לתשמיש למי שאינו בן זוגה), כך קרבנה מאכל בהמה (וממילא אין חילוק בין עשירה לעניה).

דף טו:

השקאת מי סוטה בכלי חרס

כהן צריך להביא כלי חרס לצורך השקאת אשה סוטה, דכתיב "ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש". מיהו נחלקו תנאי אם בעינן דוקא כלי חרס חדשה או לא:

• **לרבי ישמעאל** בעינן דוקא חרס חדשה. להחיה אמינא, יליף ליה ר' ישמעאל בגזירה שוה ממצורע, דכתיב הכא "בכלי חרש", ובמצורע כתיב "וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים", ובמצורע בעינן דוקא כלי של חרס חדשה, דהקיש רחמנא כלי חרס אל מים חיים, לומר מה מים חיים שלא נעשתה בהן מלאכה, אף כלי חרס שלא נעשתה בו מלאכה.

ולפי זה דמקיש רבי ישמעאל סוטה למצורע, איכא למילף עוד לענין סוטה שצריך להשקותה מים חיים דוקא, דומיא דמצורע דכתיב ביה "על מים חיים". ואף דתנן במתניתין שמשקין לה ממים שנזולין מן הכיור, הוה אתי שפיר רבי ישמעאל לשיטתיה,

קנין תורה גליון

עפר קרקעית המשכן

אחר נתינת המים בכלי חרס, צריך ליתן בה עפר, דכתיב "זמן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים". מיהו נחלקו תנאי מהיכן צריך ליטול עפר זה:

• לתנא דברייתא ראשונה, וכן סובר איסי בן מנחם בבבלייתא שניה, צריך ליטול דוקא מעפר שהיה מונח בקרקעית המשכן. מיהו אם לא מצא שם עפר תיחוח שהוא נוה לינטל, אין צריך לחפור בקרדומות כדי להוציא משם עפר, אלא אז מכניס עפר מבחוץ ומניחו על קרקעית המשכן שעה אחת, ואז חוזר ונוטלו ונותנו לתוך המים ודעיקר קפידת הפסוק הוא שיהא העפר מונח על קרקעית המשכן שעה אחת קודם נתינתו במים.

ויליף ליה מדכתיב "זמן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן", דהוי סגי למיכתב "זמן העפר אשר יהיה במשכן", אלא דאז סלקא דעתך אמינא שיכול להזמין עפר מבחוץ וליכנס עם העפר בהיכל ודיו ולא הקפיד הכתוב אלא שיכניס העפר לתוך אויר ההיכל, תלמוד לומר 'בקרע המשכן', ללמד דבעינן שיהא העפר מונח בקרקעית המשכן. ועדיין הוי מצי למיכתב "ומקרקע המשכן יקח עפר", אלא דאז הוה אמינא שאם לא מצא שם עפר תיחוח יהא צריך לחפור בקרדומות, תלמוד לומר "זמן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן", לאשמעינן שלא הקפיד הכתוב אלא שיהא העפר מונח בקרקעית המשכן שעה אחת. נמצא, שאם יש שם עפר תיחוח הוא נוטל משם, ואם אין שם עפר תיחוח, יכניס עפר מבחוץ ויתן על הקרקע ואחר כך חוזר ונוטלו ונותנו לתוך המים.

וכן סובר תנא דמתניתין, ומוסיף לבאר מקום נטילת העפר, שהכהן היה נכנס להיכל ופונה לימינו, וטבלא אחת של שיש היתה שם שהיתה ניכר מתוך שאר הטבלאות של רצפת ההיכל, וטבעת היתה קבועה בה, והכהן היה אוהו בטבעתה ומגביהה מבין הרצפה, ונוטל עפר תיחוח מתחתיה ואלמא דלא סגי בהכנסת עפר לתוך אויר ההיכל, אלא צריך ליטול מקרקע ההיכל, אלא שאם אין שם עפר תיחוח מביאר בבבלייתא הנ"ל שיכול להכניס מבחוץ ולהניחו שעה אחת בקרקע ההיכל. ומה שהכהן פונה לימינו דוקא, היינו טעמא דגמרינן דכל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין.

• לאיסי בן יהודה בבבלייתא שניה, לא הקפיד הכתוב אלא שיכניס העפר לתוך אויר ההיכל, אבל לא בעינן שיהא מונח בקרקע ההיכל. ויליף ליה מדלא כתיב 'מקרקע המשכן יקח', אלא 'זמן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן', אלמא שאין צריך להניחו בקרקע ההיכל, אלא בהכנסה להיכל סגי.

והא דכתיב 'אשר יהיה בקרקע המשכן' ולדידיה הוי ליה למיכתב רק 'אשר יהיה במשכן' כיון דאין צריך ליטול מעל גבי קרקעית המשכן. אתא לאשמעינן דין אחר, דאי הוי כתיב רק 'אשר יהיה במשכן' הוה אמינא משכן נאמר ולא בית עולמים ודהיינו בית המקדש שבירושלים, תלמוד לומר

'בקרע המשכן' לרבות בית עולמים ועל פי רש"י דלא גרס להביא שילה ונוב ונבעון, דשילה משכן הוא ולא צריך לרבויה, ונוב ונבעון בלאו הכי אין משקין בה פוטות, מיהו ע"י תוס' ד"ה לרבות).

דף ט"ז

אפר במקום עפר

נחלקו בית שמאי ובית הלל לענין מצות כיסוי דם בעפר, אם גם אפשר לכסות את הדם באפר; בית הלל סבירא להו דאפר קרוי עפר, מדכתיב באפר פרה אדומה "ולקחו לטמא מעפר שריפת החמאת", אבל בית שמאי סבירא להו דהתם לא מצינו אלא שנקרא 'עפר שריפה', אבל 'עפר' סתמא לא אקרי.

מעתה אליבא דבית שמאי פשיטא הוא לענין עפר של מי סוטה, שאם אין שם עפר אי אפשר ליתן בה אפר, דאפר לא מקרי עפר. מיהו אליבא דבית הלל ודסבירא להו אפר מקרי עפר מייבעיא לך; מי אמרינן דהכא שאני מדכתיב 'מן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן', קרא יתירא הוא ודהא אתרבי מאשר יהיה דאין צריך לחפור משם למעוטי אפר אתא ודבעינן דומיא דקרקע המשכן, או דילמא האי 'בקרע המשכן' לאו יתירא הוא, דאיצטריך ליה או לכדאיסי בן יהודה ולרבות קרקע בית עולמים או לכדאיסי בן מנחם ונתנא דברייתא ראשונה, לאשמעינן שאם אין שם עפר תיחוח אין צריך לחפור בקרדומות אלא מכניס מבחוץ ומניחו בקרקע שעה אחת.

• להחיה אמינא בעי למיפשט דאפר לאו עפר הוא לענין סוטה, ממה דתנא ר' יוחנן בשם רבי ישמעאל, דבשלשה מקומות מצינו הלכה למשה מסיני באה ועוקרת את הפסוק; (א) בכיסוי הדם, שהתורה אמרה "ושפך את דמו וכסוה בעפר" ובעפר דוקא ולא בדבר אחר, ואתא הלכה והכשיר לכסות בכל דבר שהוא ראוי לגדל צמחים (וכגון הורניך והסיד והרסית ולבינה שכתשה) או באפר ואפי"ש שאינו ראוי לגדל צמחים, דלענין כיסוי הדם אשמעינן הילכתא דאפר הוי במקום עפר; עפ"י מהרש"א. (ב) בנזיר, שהתורה אמרה "כל ימי נדר נזרו תער לא יעבור על ראשו" ותער דוקא, אבל אם גילה שלא בתער אין מלקין אותו על כך, ואתא הלכה לאסור גילוח ככל דבר (וכן כוונתו בין בתער או שספק כל שהוא, שאם גילה בהן מלקין אותו, ואין זה תוספת חומרא בעלמא, אלא עקירה משל תורה, שהרי אסור להכות את ישראל בחנם, והכא מן התורה אינו לוקה ועפ"י הילכתא מלקין אותו). (ג) בנט אשה, שהתורה אמרה "וכתב לה ספר כריתות" ושצריך לכתוב את הגט על הקלף דוקא, ואתא הלכה לרבות כתיבת הגט על כל דבר ואף על עלה של זית ועל הנזיר ועל הלוח.

ואם איתא דאפר נמי כשר לענין סוטה, ליחשב נמי הא, דהתורה אמרה עפר דוקא, והלכה אמרה דאפר נמי כשר וואין לומר דלעולם הוי אפר במקום עפר כדברי בית הלל, ולכך לא חשביה ר' ישמעאל הכא כיון שאינו מכה הילכתא אלא מכה משמעות כדילפינן לבית הלל לעיל, ור' ישמעאל לא השיב אלא הוכיח דהלכה עוקרת משמעות הפסוק, דהא על כרחך ר' ישמעאל לא סבירא כבית הלל דאפר הוי בכלל משמעותיה דעפר, דהרי לענין כיסוי הדם לא יליף ליה מכה משמעות כבית הלל, אלא

גליון קנין תורה

מכה הילכתא (כמבואר לעיל ע"פ מהרש"א), ומדלא חשיב נמי סוטה אלמא דדוקא לענין כיסוי הדם אמרה הלכה דאפר הוי בכלל עפר, אבל לענין סוטה לא אמרינן כן⁽¹⁾.

ומדחה הגמרא, דלעולם הוי אפר בכלל עפר גם לענין מי סוטה, ורבי ישמעאל לא חשיב לכולהו מקומות דהלכה עוקרת מקרא, אלא **תנא ושייר**. ואף על גב דלאו אורחא דתנא למתני כל מיילי ולשיורי רק הדא מילתא, מ"מ הא שייר אף מילתא אחריתא דהלכה עוקרת ממשמעות הפסוק ולא חשביה רבי ישמעאל.

דהנה מצינו בברייתא, דמצד משמעות הכתוב יש חילוק במצורע בין תגלחת ראשונה ושנייה בתחילת מהרתו אחר שמיין עליו מים צפורן לתגלחת שניה ואחר ספירת ד' ימים קודם הבאת קרבנותיו; דבתגלחת ראשונה כתיב סתמא "וגלח את כל שערך", דמשמע שצריך לגלח כל גופו וכולל זרועותיו ושוקיו ובית השחי עד שיהא כל גופו חלק כדלעת, אבל בתגלחת שניה כתיב בלשון כלל ופרט וכלל, דכתיב "והיה כיום השביעי וגלח את כל שערך" (כלל), את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו (פרט), ואת כל שערך וגלח" (זהו וכלל), ודרשינן כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט והיינו ראשו וזקנו וגבות עיניו מפורש שהוא מקום קיבוץ שיער הרבה וגם נראה, אף כל מקום כינוס שער ונראה צריך לגלח; לרבות שיער הרגלים ובית הערוה) דהוי קיבוץ שיער הרבה וגם נראה וכשעומד ערום, ולמעוטי שער בית השחי ודאף שהוא קיבוץ שיער הרבה מ"מ אינו נראה ושער של שאר הגוף ודאף שהוא נראה מ"מ אינו קיבוץ שיער הרבה.

וכל זה מצד משמעות הכתוב, אבל הלכה למשה מסיני הוא דאף בתגלחת שניה צריך לגלח את כל גופו כדלעת כמו בתגלחת ראשונה, דבהדיא תנן במסכת נגעים "וביום השביעי מוגלחו תגלחת שניה בתגלחת ראשונה", ותנא שם ברישא ובתגלחת ראשונה דהיינו העברת תער על כל גופו כדלעת. הרי לן מקום נוסף דהלכה עוקרת ממשמעות הפסוק, ועל כרחך רבי ישמעאל דתנא הני תלתא דלעיל, שייר להך תגלחת שניה דמצורע, ואם כן יש לומר דהוא הדין דשייר דין עפר של מי סוטה, ולעולם אפשר ליתן גם אפר במקום עפר.

מיהו מקשה הגמרא על הדחוי, שאינו מוכרח דשייריה להא דתגלחת מצורע וואם כן על הצד דלא שייריה למצורע, שוב ליכא למיטר דשייר עפר סוטה, דהא יהיה קשה מאי שייר דהאי שייר, ואם כן לעולם יש ראייה דאפר לא הוי בכלל עפר לענין סוטה, ומדלא חשיב רבי ישמעאל בהדי הני תלתא, ומבאר הגמרא בשלשה דרכים למה אינו מוכרח לומר 'תנא ושייר' לענין מצורע:

1. ע"פ רש"י (ד"ה וסא אמת) ומהרש"א. מיהו הקשו התוס' (ד"ה וסא) דלדרכה לפי"ז קשה טפי, דהא לא מיבעיא לן לעיל אלא אליבא דבית הלל דסבירא להו אפר בכלל עפר, ומיבעי לן אם גבי סוטה גרע מדכתיב 'בקרקע המשכן' או לא, ומאחר דר' ישמעאל לא סבירא ליה אף בעלמא כבית הלל אלא כבית שמאי דאפר לא הוי בכלל משמעות עפר, ודוקא גבי כיסוי הדם מרבה אפר מכה הלכה למשה מסיני, א"כ מה ראייה יש מזה לענין האיבעיא אליבא דבית הלל, דאם אמנן ליה לן הילכתא גבי סוטה לרבות אפר במקום עפר, מ"מ דילמא הוי בכלל משמעות עפר כדעת בית הלל, וז"ע.

(א) רב נחמן בר יצחק, רבי ישמעאל לא חשיב אלא הלכה העוקרת דבר שכתוב בתורה, אבל הלכה העוקרת מילתא דרבנן וכגון דך דתגלחת שניה של מצורע דילפינן ליה מכה כלל ופרט וכלל ונחשב רק כמילתא דרבנן⁽²⁾ לא קא חשיב.

(ב) רב פפא, לא קא חשיב רבי ישמעאל אלא הלכה העוקרת דבר שכתוב בתורה, אבל הך דמצורע לא אתא הילכתא לעקור מזה שכתוב בתורה, אלא רק להוסיף עליו חומרא שצריך לגלח כל גופו כדלעת כמו בתגלחת הראשונה, ולא רק מקום כינוס שער ונראה.

(ג) רב אשי, לעולם הא דתנן במסכת נגעים דתגלחת שניה הוי כמו תגלחת ראשונה, אין זה הלכה למשה מסיני שבא לעקור הא דילפינן בברייתא מכלל ופרט וכלל, אלא האי מתניתין והאי ברייתא תרי תנאי נינהו דפליגי אהדדי. דברייתא דמחלק בין תגלחת ראשונה לתגלחת שניה, רבי ישמעאל היא דדריש בכל התורה כולה בדרך כלל ופרט וכלל וכיון דבכלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, נמצא מרבין מקום כינוס שער ונראה דהיינו שער רגלים, וממעטינן בית השחי ודכוליה גופיה, ומתניתין דקתני דגם בתגלחת שניה צריך לגלח כל גופו כדלעת כמו בתגלחת ראשונה, רבי עקיבא היא דדריש בכל התורה כולה בדרך ריבוי מיעוט וריבוי⁽³⁾, דלדידיה מרבין כל מילתא ואפילו מה שאינו כעין הפרט ולא ממעטינן אלא דבר אחד (ומסרו הכתוב להכמים לבאר איזה דבר הראוי למעט), לכך מרבין שצריך לגלח כל גופו כדלעת כמו בתגלחת ראשונה, ולא ממעטינן (בתגלחת שניה) אלא שיער שבתוך החומס.

• **היוצא מזה**, דעדיין לא איפשיטא האיבעיא אם אפר הוי בכלל עפר לענין סוטה (אליבא דבית הלל) או לא. ואין להביא ראייה ממה דלא חשביה רבי ישמעאל בהדי הנך תלתא דהלכה עוקבת מקרא (אלמא לא הוי בכלל עפר), דלא ברירא לן אם הא דלא חשביה רבי ישמעאל הוא משום דאפר לא הוי בכלל עפר, ולא מטעם 'תנא ושייר', וגם מצורע דלא חשביה לא הוי מטעם 'תנא ושייר' אלא מטעם חד דהני ג' אמוראי דלעיל, אי נמי הא דלא חשביה רבי ישמעאל הוא משום דתנא ושייר ולעולם הוי אפר בכלל עפר מכה הילכתא

ז. עיין מהדורת 'עוז והדר' הגהות וליונס (פ"ה א'), דמכאן יש ראייה לשיטת הרמב"ם דדבר הנלמד מ"ג מדות אינו אלא מדרכנן, ודלא כרמב"ן דס"ל שהוא דלוריימא גמור, מיהו יש גורסים בגמרא 'הא עוקבת מדרש' ולפי"ז ליכא ראייה מהכא.

ח. מאן דדריש כל התורה כולה צדקן כלל ופרט, משמע ליה דכל פרט הבא אחר כלל הוי הפרט פירושו של כלל, הלכך כלל ופרט אין בכלל אלא מה שצפרט, ואפילו דברים הדומין לפרט אין נדונין עמו, לפי שהוא פירושו של כלל, כלומר, מהו כלל הכלול למעלה, זה שאני אומר לך עכשיו ולא יותר, וכי אתי אח"כ כלל שני אחר הפרט, צא להוסיף עליו, ודיך אם מוסיף עליו את הדומים לו לפרט, הלכך אי אתה דן ע"י כלל האחרון אלא דברים הדומין לפרט שלא נחרבו מתחילה. אבל מאן דדריש כל התורה צדקן ריבוי ומיעוט, לא משמע פרט הבא אחר כלל דהוי הפרט פירושו של כלל, אלא דס"ל דמשום דבכלל קמא נחרבה הכל צמטע, לכך צא הפרט למעוטי ממשמעותיה ולומר דבעינן דוקא דברים כעין הפרט, וכי הדר אתי ריבוי אחרני צדדיה, אהני לחזור ולרביי כל מיילי אפילו מה שאינו כעין הפרט (דהא מה שהוא כעין הפרט לא נחטע מעיקרא), ולא מיעט לן אלא דבר אחד (עפ"י רש"י בס"פ סוטה דף נ"ב).

קנין תורה גליון

מים אינו ניכר ממשות הדם והיו רק שינוי מראה בעלמא; תוד"ה מביא מים שדם ניכר, ורבנן סבירא להו דלא בעינן שיהא הדם ניכר בהן ויכול להביא יותר מרביעית מים.

רבי ישמעאל יליף ליה, מדכתיב 'וטבל אותם וגו' **בדם הצפור** השחומה על המים החיים, ולא כתב רק 'וטבל בהם', לאשמעינן שצריך לטבול בין בדם ובין במים, והיינו שיהא הדם ניכר בתוך המים. ואין לומר דאי הוי כתיב 'וטבל אותם' הוה אמינא שאפשר למיטבל בדם בפני עצמו ובמים בפני עצמו בזה אחר זה, ולכך נאמר 'בדם וגו' על המים לאשמעינן שצריך לערב דם הצפור במים קודם טבילה, אבל לעולם לא בעינן שיהא הדם ניכר במים; דהא כבר ידעינן שצריך לערבן קודם טבילה מדכתיב לפני זה 'ושחט את הצפור האחת אל כלי הרש על מים חיים' ואלמא ששחט לתוך המים והרי הן מעורבין מעיקרא, ועל כרחק אתא הכא לאשמעינן שיהא הדם ניכר בתוך המים.

ורבנן סבירא להו, דמהא דכתיב 'ושחט את הצפור האחת וגו' על המים חיים לא הוה ידעינן שצריך לערבן קודם טבילה, דהוה אמינא שיאחו את הוורידים בין אצבעותיו כדי שלא יצא מהן הדם, ויקבל את הדם בכלי אחר ולא בכלי שהמים בתוכו, לכך הדר כתב רחמנא 'וטבל אותם וגו' **בדם הצפור השחומה על המים החיים** ולא כתב 'וטבל אותם' לאשמעינן שצריך לערבן קודם טבילה, אבל לעולם לא בעינן שיהא הדם ניכר בהן.

• **רביעית מים:** הא דמצריך רבי ישמעאל **רביעית** מים כדי שיהא דם הצפור ניכר בהן, מבאר רבי זירא דשיעור זה לא נאמר אלא **בצפור דרור**, דבצפור זה לעולם סני בשיעור רביעית מים כדי שיהא בין המים ובין הדם ניכר, דאף כשהיא גדולה אינה גדולה כל כך עד שלא יהא המים ניכר מפני רוב הדם, וכן כשהיא קטנה אינה קטנה כל כך עד שלא יהיה הדם ניכר מפני רוב המים ואבל בשאר צפרים יתכן שתהא צפור גדולה ביותר עד שהדם מדהת את המים ובעינן יותר מרביעית מים כדי שיהא המים ניכר, וכן יתכן צפור קטנה ביותר עד שהדם נדהית מפני המים ובעינן פחות מרביעית מים כדי שיהא הדם ניכר.

קדימת מים לעפר

כתיב גבי סוטה 'ולקח הכהן מים קדושים בכלי הרש, ומן העפר אשר יהיה בקרקע המושכן יקח הכהן ונתן אל המים', משמע שמתחלה צריך ליתן המים לתוך הכלי, ואחר כך נותן העפר לתוכו. מיהו לדינא פליגי ביה רבי שמעון ורבנן, ותלוי בפלוגתתן לענין תערובת מים חיים ואפר פרה אדומה איזה מהן נותנין תחלה בכלי:

רבי שמעון סבר, דלכתחילה צריך ליתן מים תחלה, אבל בדיעבד אם נתן האפר תחלה סגי. דהנה תרי קראי כתיבי גבי פרה; ברישא דקרא כתיב 'ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתן עליו מים חיים', משמע שמתחילה נותנים האפר ואחר כך

העוקבת מקרא, ואף מצורע דלא חשביה הוא משום דתנא ושיר, ודלא כהנך ג' אמוראי דלעיל (תוד"ה פאי הוי עלה).

• **למסקנא** בעי למופשט ממקום אחר דאפר הוי בכלל עפר לענין סוטה, מדאמר רב **הונא בר אשי בשם רב**, שאם אין שם עפר מביא רקבובית ירק ופי' ירק שנתקדש, וחוזר ונוטלה משם ונותנה למים. וכמו שעשה אחת כדי שתתקדש, וחוזר ונוטלה משם ונותנה למים. וכמו דרקבובית ירק הוי בכלל עפר, הוא הדין אפר הוי בכלל עפר.

ומדחה דלאו ראייה היא⁽²⁾, דדילמא דוקא ירק שנתקב לגמרי נחשב כעפר, אבל אפר אינו נחשב כמו עפר. **נמצא**, דלמסקנא לא איפשטא האיבעיא אליבא דבית הלל, אם אפר הוי בכלל עפר לענין סוטה או לא.

העפר יהא נראה במים

שלשה דברים צריכים שיהיו נראים לעין לכולי עלמא, ועוד איכא דבר נוסף דפליגי ביה רבנן ורבי ישמעאל:

(א) **עפר סוטה** שהכהן נותן לתוך המים של כוור, לא יתן מעט עפר באופן שיבלע העפר בתוך המים, אלא יתן עפר הרבה עד שיהא נראה על המים, שנאמר 'ומן העפר אשר יהיה בקרקע המושכן יקח הכהן ונתן אל המים', מדלא כתיב 'ונתן במים' אלא 'אל המים' משמע שלא יהא נבלע בתוכן אלא יהא נראה למעלה.

(ב) **אפר פרה אדומה**, שמערבין עם מים חיים ומזיזין אחר כך על אדם או כלים שנטמאו מומתות מתו, צריך ליתן שיעור אפר כדי שיהא נראה על המים וילפינן ליה מסוטה, כמבואר להלן דגזירה שוה גמירי מהדדי עפר סוטה ואפר פרה, דבתרוייהו כתיב 'עפר'.

(ג) **רוק יבמה**, שאינה מתייבמת אלא חולצת, הרי היא רוקקת לפני היבם, דכתיב 'ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו', ודרשינן לתיבת 'וירקה' על 'לעיני הזקנים' דכתיב לעיל מיניה, לומר שהרוק צריך שיהא נראה לעין.

(ד) **דם צפור של מצורע**, פליגי ביה רבנן ור' ישמעאל. דכתיב 'את הצפור החיה יקח אותה ואת עין הארז ואת שני התולעת ואת האזוב וטבל אותם ואת הצפור החיה בדם הצפור השחומה על המים החיים'; רבי ישמעאל סבר דבעינן שלא יביא אלא רביעית מים כדי שיהא דם הציפור ניכר בהן ומשאיכ ביותר מרביעית

פ. כן הוה לפי הגירסא שלפנינו 'ולא היא', אבל רש"י לא גרס ליה, ולדידיה שפיר יש ראייה למסקנא דדוקא רקבובית ירק הוה דהוי עפר, אבל אפר לא הוה עפר. ועיין תוס' שאנין שזיבא טעמיה דרש"י דלא ניחא ליה למיגרס 'ולא היא', דהא בגמרא צני לפני זה 'מאי הוי עלה' ומייתי עלה ראייה זה, משמע שצא להוכיח האמת כפי מה דנקטינן לדינא. מיהו כתב בתוס' שאנן דלי משום הא עדיין אין לממוק הגירסא 'ולא היא', דמליניו בכמה מקומות דצני 'מאי הוי עלה' ושוב מדחי ליה ולא פשטינן כלום.

קנין תורה גליון

העפר וכפשטיה דקרא. והא דכתיב גבי פרה "ונתן עליו מים חיים אל כלי", אתא לאשמעינן דין אחר, דאחר שנתן האפר אל המים צריך להפך המים על האפר ולערבן יחד.

ואין לומר להיפך, דלעולם האי 'ונתן עליו' דוקא הוא ושצריך ליתן האפר תחלה ואחר כך המים עליו, והאי 'אל כלי' לאו דוקא הוא ולימיר שיתן המים לצד הכלי כלי הציצה בינתיים] אלא אתא לאשמעינן שיהא חיותן של המים בכלי ולאפוקי שלא יטול מן המעיין בכלי אחר ויתן לתוך זה, אלא בכלי זה ישאבם מן המעיין; דכיון דכבר מצינו בעלמא דבעינן מכשיר למעלה ודמצינו גבי סוטה דהעפר שהוא מכשיר את המים לבדוק אותה הוי למעלה על המים, וכן גבי דם צפור של מצורע שהדם מכשיר את המים להזאה ונותנין הדם לתוך המים, אף הכא מסתבר דהאי 'אל כלי' דוקא הוא כדי שיהא המכשיר (דהיינו האפר) למעלה, והאי 'ונתן עליו' לאו דוקא אלא לאשמעינן שצריך לערבן יחד כנ"ל.

נותנים עליו המים, אבל כפיא דקרא כתיב "ונתן עליו מים חיים אל כלי", משמע שיתן המים לצד הכלי ולא יהיה עפר חוצץ בינתיים, הרי שצריך ליתן המים תחלה, ועל כרחק דאיזה מהן שירצה יכול ליתן תחלה. ושוב יליף רבי שמעון גזירה שוה 'עפר עפר' בין סוטה ופרה אדומה; מתחילה יליף פרה מסוטה, מה סוטה בעינן לכתחילה עפר על גבי מים (כמשמעות הכתוב 'ונתן אל המים'), אף פרה בעינן לכתחילה אפר על גבי מים. ושוב יליף סוטה מפרה, מה פרה אם הקדים אפר למים כשר (מדכתיב 'מים חיים אל כלי'), אף סוטה אם הקדים עפר למים כשר.

ורבנן מודים לגזירה שוה דר' שמעון, מיהו סבירא להו דגם גבי פרה צריך ליתן דוקא המים תחלה ואחר כך האפר, מדכתיב "ונתן עליו מים חיים אל כלי", שלא יהא אפר חוצץ בין המים לכלי, ולכן אף בסוטה צריך ליתן דוקא המים תחלה ואחר כך

שאלות ותשובות לחזרה

דף יג:

- א. "ויאמר ד' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", למה אמר לו הקב"ה למשה רבינו דוקא בלשון 'רב לך'? (ג' דרכים)
 - א. ברב בישר את בני מחלקותו [רב לכם בני לוי], ברב בישרוהו [שלא יכנס לא"י], דלפום גמלא שיחנא. ב. אמר לו הקב"ה 'יש לך רב' [אחר לשמש במקומך] ומנו יהושע. ג. אמר לו הקב"ה די לך [אל תרבה בבקשה], שלא יאמרו הרב כמה קשה ותלמיד כמה סרבן.
 - ב. למה אמר משה "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"? ומהו פירוש דבריו "לא אוכל עוד לצאת ולבוא", והא כתיב 'לא נס ליחה?' 'היום', ללמדך שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ומחודש לחודש. 'לא אוכל עוד לצאת ולבוא', היינו בדברי תורה, מלמד שנסתתמו ממנו שערי חכמה.
 - ג. באיזה מקום היה פטירתו של משה רבינו, והיכן הוא קבור? ומי הוליכו ממקום פטירתו למקום קבורתו?
פטירתו היה בהר נבו שהוא בחלקו של ראובן, וקבורתו בחלקו של גד. ומלמד שהיה מוטל בכנפי שכינה [שהוליכו לקבורה].

דף י"ד

- ד. למה נקבר משה רבינו אצל בית פעור? ולמה נסתתר מקום קבורתו מעיני בשר ודם?
נקבר אצל בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור [שחטאו שם ישראל בבנות מדין]. [ולכך נסתתר מקום קבורתו, דאי לא הכי היו ישראלים באים למקום קבורתו בשעת גזירה, ומתחננים לו שיעמוד ויתפלל בעדם, והיה הקב"ה מבטל כל גזירה בשבילו].
- ה. כתיב 'אחרי ד' אלקיכם תלכו', וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה והלא כבר נאמר 'כי ד' אלקיך אש אוכלה הוא'?
כוונת הפסוק שמצוה על אדם להלך אחר מדותיו של הקב"ה; להלביש ערומים ולבקר חולים ולנחם אבלים ולקבור מתים.
- ו. כתיב אצל אדם וחוה "ויעש ד' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם"; ממה נעשו הני כתנות עור? (ב' דיעות)
מחלוקת רב ושמואל; חד אמר דבר הבא מן העור דהיינו בגדים של צמר, וחד אמר דבר שהעור נהנה ממנו דהיינו בגדים של פשתן.

קנין תורה גליון

ז. מאי טעמא מורחין ליתן את המנחה בידה של סוטה עד שעת ההקרבה כדי ליגעה?

למ"ד מקריב את מנחתה ואח"כ משקה אותה, איכא למימר דהטעם שתחזור ותודה ולא ימחק שם שמים שכתוב במגילה. אבל למ"ד משקה ואח"כ מקריב את מנחתה, על כרחך הטעם משום שחסה הקב"ה אפילו על עוברי רצונו שלא ימותו.

ח. כלי שרת שעישאן מושל עין, כשרין או לא? (רבי, ר' יוסי בר' יהודה)

לרבי, פסול בכל גוונא. לר' יוסי בר' יהודה, חשובין כשרין, אבל בפחותין מודה דפסולין משום הקריבהו נא לפחתך וגו'.

ט. לאיזה מקום במזבח צריך להגיש קרבנות מנחה? ולמה? (תנא קמא, רבי אלעזר)

לתנא קמא, קרן דרומית מערבית של מזבח כנגד חודה של קרן, דבעינן בין 'לפני ד' דהיינו צד מערב, ובין 'אל פני המזבח' דהיינו צד דרום, וקסבר ת"ק דמזבח היה עומד באמצע העזרה, לכך אי אפשר להקריב את המנחה בקיר דרומי שלא כנגד חודה של קרן דאו לא הוי כנגד ההיכל כלל. לרבי אלעזר, אפשר להגיש אל קיר דרומי סמוך לקרן דרומית מערבית ולא בעינן כנגד חודה של קרן, דקסבר מזבח עומד כולו בצד צפון העזרה, ונמצא קיר דרומי מכוון כנגד אמצע פתח ההיכל.

י. מאחר שכבר נתנו את המנחה לכלי שרת ונתקדשה בקדושת הגוף, למה צריך לחזור וליתן את הקומץ לכלי שרת אחר? מידי דהוה אדם שנתקדש ע"י סכין בצואר הבהמה ומ"מ הדר מקדיש ליה ומקבלו בכלי שרת, הכא נמי לא שנא.

דף ט"ז

יא. איזה שני שינויים יש בין מנחת סוטה לכל שאר קרבנות מנחה?

א. כל המנחות מביאן בכלים הראויין להיות כלי שרת [קלתות של כסף ושל זהב], ומנחת סוטה מביאה בכפיה מצרית שאינה ראויה להיות כלי שרת לכו"ע [לרבי כיון דהוי עין, ולר' יוסי בר' יהודה כיון שאינו כלי חשוב]. ב. סתם מנחות טעונות שמן ולבונה ובאות מן החיטים ובאות סולת, ואף מנחת חוטא שאינה טעונה שמן ולבונה, מכל מקום באה מן החטים ובאה סולת, וכן מנחת עומר אף שבאה מן השעורים, מכל מקום טעונה שמן ולבונה וגם באה גרש. אבל מנחת סוטה נשתנה שאין בה אף אחד ממעלות אלו, שכן אינה טעונה לא שמן ולא לבונה, ובאה מן השעורים, ובאה קמח.

יב. חטאת חלב, חטאת מצורע, וחטאת נזיר; טעונים נסכים או לא? ולמה?

חטאת חלב אינה צריכה נסכים, כדי שלא יהא קרבנו מהודר. חטאת מצורע צריכה נסכים, לפי שאינה באה על חטא, שכבר נתכפר [על שבעה דברים שהנגעים באים מחמתם] ע"י יסורים ובושת של נגע, ואינו בא אלא להתירו באכילת קדשים. חטאת נזיר אינה צריכה נסכים, כדין סתם קרבן חטאת [שלא יהא קרבנו מהודר], דנזיר חוטא הוא [שציער עצמו מן היין].

יג. באיזה כלי חרס פליגי ר' ישמעאל ורבנן אם הוא כשר להשקות בו סוטה, ובאיזה כלי חרס מודי רבנן דפסול, ולמה? ובאיזה כלי נסתפק רבא אם הוא כשר אליבא דרבנן או לא?

כלי חרס ישנה שלא הושחרו פני הכלי ע"י האור; לר' ישמעאל פסול, דבעינן דוקא חרס חדשה, מדכתיב 'בכלי חרש' כלומר בכלי חרס שהוזכר כבר, דהיינו במצורע, ובמצורע מקשינן כלי חרס אל מים חיים, מה מים חיים שלא נעשתה בהן מלאכה אף כלי חרס שלא נעשתה בו מלאכה. ולרבנן כשר. ואם הושחרו פני הכלי באור, מודים רבנן דפסול, דמקשינן כלי דסוטה למי סוטה, מה מים שלא נשתנו אף כלי בעינן שלא נשתנה. ואם הושחרו והחזירן לכבשן וחזרו ונתלבנו, נסתפק רבא מי אמרינן כיון דאידיהו אידיהו, או דילמא כיון דהדור הדור.

יד. מהו שיעור המים שצריך ליתן לתוך הכלי חרס מן הכיור? [ולמה? (תנא קמא, ר' יהודה)]

לתנא קמא, חצי לוג [לפי שמרבה בכתב המגילה, ובעינן מוספיק מים כדי למחוק הכתב יפה]. לר' יהודה, רביעית [לפי שממעט בכתב המגילה, לכך סגי ברביעית מים כדי למחוק המגילה יפה; ע"י בשינון בסוגריים בשם תוס' יו"ט].

טו. כתיב 'ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים'; מהיכן צריך ליטול עפר זה לאיסו בן יהודה, ולאיסו בן מנחם? ומנא ילפינן להו זה?

לאיסו בן יהודה, מזמין עפר מבחוץ ומכניסו לאויר ההיכל, ולא בעינן שיהא מונח כלל בקרקע המשכן. ויליף ליה מדכתיב 'ומן העפר אשר יהיה', ולא כתיב 'מקרקע המשכן יקח'. והא דכתיב 'אשר יהיה בקרקע המשכן', אתא לרבות בית עולמים. לאיסו בן מנחם, בעינן דוקא עפר שהיה מונח בקרקע המשכן, מדכתיב 'אשר יהיה בקרקע המשכן' [ולא כתיב 'אשר יהיה במשכן']. מיהו אם אין שם עפר תיחוח, לא יחפור בקרדומות, אלא יכניס עפר מבחוץ ויניחנו על הקרקע שעה אחת ויחזור ויטלו, ויליף ליה מדכתיב 'אשר יהיה בקרקע המשכן', ולא כתיב 'מקרקע המשכן יקח עפר'.

גליון קנין תורה

דף ט"ז

- ז.** אם אין שם עפר ליתן לתוך המים, האם אפשר ליתן לתוכן אפר; לבית שמאי, לבית הלל?
לבית שמאי, אפר לא הוי בכלל עפר [ודוקא עפר שריפה אקרי עפר סתמא לא אקרי]. לבית הלל, למסקנת הגמרא הוי איבעיא דלא איפשטא [אבל לפי גירסת רש"י איפשטא האיבעיא דלא הוי בכלל עפר, דלא דמי לרקובות ירק; ע"י בשינון הערה ט].
- יז.** איזה שלש מקומות מנה ר' יוחנן בברייתא דמצינו בהן הדלכה עוקבת מקרא?
א. כיסוי הדם, דבתורה כתיב 'וכסהו בעפר' והלכה מכשיר לכסות בכל דבר [הראוי לגדל צמחים, או באפר אע"פ שאינו ראוי לגדל צמחים]. ב. נזיר, דבתורה כתיב שלא יגלח ראשו בתער דוקא, והלכה מוסיף לאסור גילוח בכל דבר [ומלקין אותו על זה]. ג. גט אשה, דבתורה כתיב דבעינן 'ספר' כריתות, והלכה מרבה כתיבת גט על כל דבר.
- יח.** מהו שיעור גילוחו של מצורע בתגלחת שניה מצד פסוקי התורה? והאם אתא הלכה למושה מסיני לשנות בזה ממה שכתוב בתורה?
מן התורה: למאן דדריש כללי ופרטי, אין צריך לגלח אלא מקום כינוס שער ודוקא כשהוא נראה [לרבות שיער רגלים, ולמעוטי שיער בית השחי ושל שאר הגוף]. ולמאן דדריש ריבויי ומיעוטי, צריך לגלח כל שערו כדלעת, מלבד שיער שבחוטם. ולענין הלכה למושה מסיני; לדעה קמייתא בגמרא אתא הלכתא ועוקרת מה שכתוב בתורה, וצריך לגלח כל גופו כדלעת כמו בתגלחת הראשונה, אבל לרב אשי ליכא הילכתא כלל בדין זה.
- יט.** באיזה שלש מקומות בעינן שיהא הדבר נראה לעין לכולי עלמא, ובאיזה מקום פליגי ר' ישמעאל ורבנן?
א. עפר סוטה שנותנין לתוך מי הכיור, ב. אפר פרה אדומה שנותנין בתוך מים חיים, ג. רוק של יבמה. ופליגי בדם צפור של מצורע, דלרבי ישמעאל לא יביא אלא רביעית מים כדי שיהא הדם ניכר בהן, ולרבנן לא בעינן שיהא הדם ניכר.
- כ.** עפר ומים של סוטה; איזה מהן נותנין תחלה לכלי? ומה הדין באפר ומים חיים אצל פרה אדומה, איזה מהן נותנין תחלה? (ר' שמעון, רבנן) לר' שמעון, בין בסוטה ובין בפרה אדומה, מצוה לכתחילה ליתן המים תחלה [ואח"כ העפר או האפר], אבל בתרווייהו אם הקדים העפר או אפר למים כשר. לרבנן, בין בסוטה ובין בפרה אדומה צריך ליתן דוקא המים תחלה [ואח"כ העפר או אפר].

ברכות לראש משביר

ידידנו הנגידים הנכבדים רודפי צדקה וחסד, אוהבי תורה ומוקירי רבנן ותלמידיהון

משפחת בראכפעלד שיחיו

- נציבי חודש חשון -

לעי"נ אביהם מו"ה משה יוסף ב"ר יעקב ע"ה ממעקסיקא

זכות התורה תעמוד להם להתברך בכל משאלות לבם לטובה לאורך ימים ושנים טובות - ויתקיים בהם הבטחת נביאי אמת וצדק לא ימושו מפין זרע ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם

בברכת התורה

הנהלת חבורת קנין תורה

- איסור השגת גבול -

כל הזכויות ובכללן זכות צילום או העתקה אף לחלקים שמורות לחבורת קנין תורה שע"י עמודי ציון ד'באבוב

ואין רשות לצלם או להעתיק באיזה אופן שהוא ללא רשות בכתב מההנהלה: 718-438-1188 x3

הערות על הגליון יתקבלו ברצון ע"י אימעיל: kinyantorah@amideizion.org, או פקס: 718-298-2044

חבורת קנין תורה ד'באבוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
- אין התורה נקנית אלא בחבורה (ברכות סג) -

בעזה"ת

הכונו לקראת הבחינה

מסכת סוטה
דפים ב - יז

שתתקיים אי"ה

ביום א' פרשת תולדות הבעל"ט
בבית מדרשנו

תזכון כד תהוון בהנהו חבורתא
היוצאים ביד רמה בצילותא דשמעתתא

בברכה נאמנה לרברביא עם זעריא
לאוקומי גירסא בסיעתא דשמיא

ביקרא דאורייתא
הנהלת חבורת קנין תורה